

Sub - Sahithya

Class – S 2

Paper 5

साहित्यदर्पणः षष्ठः परिच्छेदः

1. आदौ काव्यं कथं द्विधा मतम् ?

ANS - दृश्यश्रव्यत्व भेदेन काव्यं द्विधा मतम्।

2. अभिनयः कति विधः , के च ते ?

ANS – चतुर्विधः

(आङ्गीकाभिनयः, वाचिकाभिनयः, आहार्याभिनयः, सात्वीकाभिनयः)

3. रूपकं कति विधम् ?

ANS - दशः

4. रूपकेषु नाटकं कतमः स्थानमावहति।

ANS - प्रथमस्थानम्

5. मनीषिणः उपरूपकाणि कतिप्राहुः ।

ANS - अष्टादशः

6. एकस्मिन्नाटके कति अङ्गीरसः भवति ?

ANS - एकैव

7. इतिवृत्तम् नाम किम् ?

ANS - कथावस्तुः

8. अर्थप्रकृतयः कति सन्ति ?

ANS - पञ्च

9. एकेन प्रयोजनेनान्वितानां कथांशानामवान्तरैकप्रयोजनसम्बन्धः को उच्यते?

ANS - सन्धिः

10. समीहा रतिभोगार्था ----- इति कथ्यते?

ANS - विलासः

11. काव्यार्थस्य समुत्पत्तिः----- इति स्मृतः ?

ANS - उपक्षेपः

12. कविराज मतानुसारं वृत्तयः कति सन्ति ? काश्च ताः ?

ANS - चत्वारः, (भारती,सात्वती, आरभटी,कैशिकी)

13. आरभट्ट्याः कति भेदाः सन्ति ?

ANS - चत्वार

14. चम्पूकाव्य लक्षणं किम् ?

ANS -गद्यपद्यमयं काव्यं चम्पूरित्यभिधीयते ।

15. अनेकाभिर्भाषाभिर्विनिर्मितं काव्यन्तु ----- इति कथ्यते।

ANS - करम्भकम् ।

16. गुणाख्यानं ----- ।

विलोभनम्

17. संस्कृत बहुलो वाक्यप्रधानो व्यापारो कस्मिन् वित्तौ भवति ?

ANS – भारती वृत्तौ

18. भारती वृत्तेः कति अङ्गानि सन्ति ?

ANS – चत्वारि, (प्ररोचना,वीथि,प्रहसनम्, आमुखम्)

19. समवकारे कः सन्धिः न वर्तते ।

ANS – विमर्शाख्य सन्धिः रहितं भवति।

20. डिमे के रसाः वर्जिताः भवन्ति ?

ANS – शान्तः, हास्य, श्रृङ्गाररसाः वर्जिताः भवन्ति ।

21. यत्र बीजस्य समुत्पत्तिः जायते तत् कः सन्धिः ?

ANS – मुखसन्धिः

22. सन्धिषु अन्तिमसन्धिः कः?

ANS – निर्वहणम्।

23. श्रृङ्गारे रसे का वृत्तिः मुख्यतया तिष्ठति ?

ANS – कैशिकीवृत्तिः

24. आरभटी कं कं रसमाश्रित्य तिष्ठति ?

ANS – रौद्रं बीभत्सं च

25. नायकानां भेदेषु प्रकरणे कः नायकः भवेत् ?

ANS – धीरप्रशान्तः।

26. व्यायोगे इतिवृत्तं कथं भवेत् ?

ANS – ख्यातवृत्तं

27. देवासुरसम्बन्धि ख्यात इतिवृत्तं कस्मिन् रूपके भवति ?

ANS – समवकारे।

28. डिमे अङ्गीरसः कः कर्तव्यः ?

ANS – रौद्ररसः

29. ईहामृगे के द्वे सन्धी भवेताम् ?

ANS – मुखसन्धिः, प्रतिमुखसन्धिः

30. वीथ्या कानि अङ्गानि सन्ति ?

ANS – त्रयोदशः

31. 'अवलगिकतं' कस्या अङ्गं भवति ?

ANS - वीथ्याः

32. 'छलम्' इत्यस्य लक्षणं किम् ?

ANS – प्रियाभैरप्रियैर्वाक्यैर्विलोभ्यच्छलनाच्छलम् ।

33. अधिबलं लक्षणं किम् ?

ANS – अन्योन्यवाक्याधिक्योक्तिः स्पर्धयाधिबलं मतम् ।

34. गण्डं किम् ?

ANS – गण्डं प्रस्तुतसंबन्धि भिन्नार्थं सत्वरं वचः ।

35. नालिका नाम का ?

ANS – प्रहलेकैव हास्येन युक्ता भवति नालिका ।